

TAKDİM

(38)

TİKA ve TÜRK DÜNYASI

20. yüzyılı bitirirken Türk dünyasının önüne çıkan fırsat yeterince değerlendirilebildi mi? İlk heyecan döneminin romantizmi, kalıcı işbirlikleri doğurabildi mi? Yapılanları azımsamak uygun görülmez ama yeterli bulmak da asla mümkün değildir. Özellikle görev tanımı doğrudan bu alan olan TİKA (Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı)'nın Türk dünyasına ilgisi asgarî seviyeye indiği çok açıktır.

Türkistan coğrafyasının enerji üretimi, yeterli pazar bulamadığı için bir türlü ilerletilemiyor. Ama Türkiye, en küçük fırsatta kendisine düşmanlık gösterenlerin enerji sıkıntısı yaratma ihtimalini gözden uzak tutamıyor. Hatta bu sebeple, mutlak mukabelede bulunulması gereken durumlarda bile teenni ile davranıyor. Türkiye'deki etnik kaşınıyla doğan terörün dış bağlantıları ve güney sınırlar boyunca son altı ayda yaşananlara dikkatle bakılmalıdır. Bunlar, enerji bağımlılığının devamlılığı için Türkiye'nin başına çorap örmelerden örneklerdir; Türkiye'nin enerji hatları üzerindeki nüfuzunu azaltma gayretleridir. Geçen çeyrek asırda sadece Türkmenistan doğalgazı Türkiye'ye aktarılabilseydi, etnik kaşınıya destek verenlerin cesareti azaltılabilirdi. TİKA, kendisine atfedilen misyonu yerine getirebilseydi, olumsuzluklar azalabilirdi.

Aynı kurumun kendisinden beklenenleri yeterince yapamadığı, kurulduğu sıralardaki görev bilincini sürdüremediği, başka alanlarda da gözlemlenmektedir. Özellikle kültürel alanda yapılabilenler, beklentilerin çok altındadır. Mesela ortak alfabe hayali hâla gerçeğe dönüşmemiştir. Orta Asya Türk cumhuriyetlerinde Batılı şirket ve markaların reklamları, Latin tabanlı alfabenin benimsenmesi için yarattığı beklenti, TİKA'nın çalışmalarının uyandırdığı beklentiden daha fazladır. Şimdi söz sırası siyasî erkindir; bundan sonrası artık siyasî kararlılıkla ilgilidir. Ne yazık ki bu umudun en yüksek olduğu Kazakistan'da bile alfabe değişikliği

2017'yi beklemektedir. 2 Eylül 1993'te Latin tabanlı alfabeye geçen Özbekistan, ç, ş sesleri için Türkiye'deki yerine Batı ülkelerinin benimsediği ch, sh gibi çift işaretler benimsenmiştir. Hele ö sesi için o' biçiminde bir birleşik harf kabulü, bir garabet örneğidir. Azerbaycan alfabesindeki kapalı e ile normal e yer değiştirecek olsa Türkiye'deki okuyucu Azerbaycan basımını daha rahat takip edebilecektir.

Yukarıda söylenenler, Türk halkları arasında yapılması gereken işbirlikleri konusunda henüz işin başında bulunulduğunu göstermektedir ve TİKA dört duvar arasında, tabelada değil iş başında olmalıdır. İlgilendiği her memlekette sahada görünmeli, kamuoyu yaratmak için yöntemler bulmada beceri sahibi olmalıdır. Dergimiz *Türklük Bilimi Araştırmaları*, bu meseleleri takip etmeyi, kendisi için varlık sebebi saymaktadır.

*

TÜBAR'daki yazı akışı ve işlemlerin yürütülüşünü tam olarak bilmeyen bazı yazarlar, makalelerinin erken yayımlanması için müracaatta bulunmaktadır. Fakat *TÜBAR*, Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki kere yayımlanmakta, hacmini de sebepsiz yere büyütme istememektedir. Dolayısıyla yazarlarımızın dergi yönetimini anlayışla karşılayacaklarını umuyoruz.

Daha güzel, daha olgun sayılarla huzuruza çıkmak emel ve ümidiyle...

6 Kasım 2015- Ankara

Nâzım H. POLAT